

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostolpnimi petimi vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštn. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Delavske plače po vojni.

Z vprašanjem invalidne preskrbe po vojni je v zvezi tudi vprašanje delavskih plač invalidov kakor tudi neinvalidov. Kajti dejstvo, da bodo dobivali večjo ali manjšo državno podporo delavci, ki so v vojni zadobili poškodbe, za vse življenje, od katere pa ne bodo mogli živeti ter bodo prisiljeni se oprijeti njihovim močim primernega dela, to dejstvo bo gotovim delodajalcem povod, da jim bodo nudili manjše plače, akoravno bodo vršili svoje delo v polnem obsegu. Sklicevali se bodo na podporo od države, češ, če se ista prišteje, da pridejo do vsote, kakoršno so dobivali, ko so bili še zdravi. Tako na eni strani. Na drugi strani pa bodo računali tudi na delovne moči, ki pridejo po končani vojni domov in bodo morda zaradi večje brezposelnosti lahko dobivali delavce za nižjo plačo ter si na te in enake načine skušali svoje obratne režije občutno zmanjšati. To bo za marsikoga naravnost vaba. Nekateri bodo celo videli kot nekako krivičnost, če bi dobival invalid enako ali celo, če se prišteje podpora, večjo mezdno kakor pa zdravi delavci. Moralna naziranja posameznikov ne smejo prihajati v poštev; tu se bo treba pred vsem oprijeti točke, ki bo nudila za celokupnost vsled bodočih razmer potrebne vodilne smeri v tem vprašanju, in ki bo izključevala eventualno koristolovstvo in egoizem.

Tu bo pa tudi stvar delavcev samih, da ne bodo sami sebe v splošno škodo vrinjali in tudi ne druge odrivali, temveč treba bo vedno in povsod imeti pred očmi interese celokupnih delavskih slojev. Pomen takega ravnanja ne potrebuje posebnih pojasnil, in komur to ni jasno takoj, razume prav kmalu ob količkaj resnem preudarku.

Razne predsodke bo treba odpraviti — pri nas bolj kot v Nemčiji — osobito med delazmožnostjo invalidov. Ako bo dobival delavec invalidno podporo, naj ne bo to dokaz njegove delovne popolne nezmožnosti. Izjava obrtnega razsodišnega odbora v Berlinu pravi: »Upravičenost do take podpore je utemeljena ob izgubi kakega uda, zaradi razvojne ovire, prikrajšanega življenja itd., ki gre kot odškodnina vojaku za njegovo požrtvovalnost in muke, ki jih je doprinesel domovini.

S tem, če je kdo invalid, nikakor ni dokazano, da bo slabši delavec, kakor je bil poprej; n. pr. če kdo izgubi levico, je, če je bil tudi poprej lahko še vedno dober pisar, istotako, ako je izgubil nogo. Še izguba enega očesa ne dela invalida absolutno nezmožnega za upravičeno dobivanje plače, kakor gotovo zasluži, dasi je izguba očesa skoro najtežja, o drugih poškodbah ni govora.

Zelo aktualno vprašanje je pravkar tudi to, da naj bi se uvrstila med zakone o vojaškopreskrbninskih dolžnostih postavka, ki bi podpirali jo tozadevni strokovnjaki — določala daljšo dobo neprikrajšane invalidne rente, ki naj bi

imela namen, da se ne pokvari invalidu duševno razpoloženje ob privajanju k delu. Ker torej ni vsak delavec v vojni poškodovan, kratkomalo nezmožen za svoj poklic, bi ravnali delodajalci skrajno krivično, če bi hoteli izkoriščati delavce s tem razlogom, ker so invalidi, kajti tu bi se ravno skrivala kapitalistična sebičnost, ki tako rada vedno stremi priti po čim cenejših potih do večjih dohodkov, osobito, ker bo s koncem vojne prenehal marsikje zlati vir dohodkov in dobičkov. Imenovani odbor v Berlinu je sklenil predložiti državnemu odboru za vojne poškodovance naslednji predlog:

1. Vojna renta se ne sme vračunavati pri izplačilih zaslužkov invalidnih nastavlencev;

2. z manj zmožnimi, v vojni poškodovanimi delavci naj se napravi dogovor, ki bo odgovarjal pravično krajevno veljavnim plačnim določilom. Pri tarifnih določbah naj se ustanovi poravnalna komisija, ki bo imela dolžnost posredovati pri časovno nastajajočih diferencah glede delovne zmožnosti in določene manjšinske plače revidirati; kjer bi ne bilo poravnanih komisij, naj se ustanove n. pr. delavske korporacije, nadzorovalne komisije i. dr.

To ni predlog morda kake delavske institucije, temveč je sklep skupnega »odbora izvedencev za stavljenje predlogov« pri berlinskem obrtnem sodišču. Da se pa podjetniki tej osnovi ne protivijo, priča sklep sestanka njihove Zveze nemških delodavskih društev, kjer so govorili, da naj industrijska podjetja poskrbe, da sprejmejo zopet svoje bivše delavce — sedaj poškodovance —, ter da naj z veseljem sodelujejo pri vseh osnovah v prilog oskrbe vojnih poškodovancev. Glede plačevanja manj zmožnih invalidov se pa poudarja, da je gledati na to, da ti ne bodo v primeri z zdravimi delavci gmotno na slabšem. Pri zborovanju so v tem soglašali. — Umevno je, da je to najmanj kar se je dosedaj doseglo; tekom časa in v posameznih slučajih bo imela delavska organizacija še velike in važne naloge, ko bo treba čuvati koristi invalidnih in zdravih delavcev. Enako je samoposebi umevno, da bo treba skušati doseči tudi moderniziranje vojaških preskrbninskih postav, da naj bi ne bile prikrojene po militarističnih dostojanstvih, ki ob sedanjih razmerah ne odgovarjajo absolutni doslednosti, temveč bo treba takih, ki bodo odgovarjale vojaku-invalidu, da bo mogel živeti v njegovem civilnem življenju in poklicu prikladnih razmerah. To je socialno demokratična stranka naglašala še pred vojno. Tako v Nemčiji — tako naj bo tudi pri nas!

Za ustanovitev preživljenskega urada.

Na posvetu delegatov organizacij avstrijskih konzumentov, ki se je vršil na Dunaju, so se ga udeležili tudi zastopniki osrednjih oblasti, dunajskega mestnega sveta in prizadetih korporacij. Po daljši

razpravi so soglasno sklenili, naj se ustanovi vrhovni preživljenski urad in samostojen svet konzumentov. Opozorili so tudi, naj se preskrba z živili izvede za celo državo in naj se izločijo vse umetne ovire. Posebno naj se nemudoma uredi izdelava in poraba najvažnejših živil v prvi vrsti mesa, masti, mleka in surovega masla.

Aprovizačni posvetovalni odbor »Vojnožitnega zavoda« je izrazil željo, da se za meso ustanovi centralni urad, ki bi imel s pomočjo splošno koristnih organizacij in legitimirane trgovine poskrbeti za dobavo živine in sicer za enakomerno dobavo iz vsega državnega ozemlja. Nadalje se je poudarjalo, da je treba živinorejo in v prvi vrsti prešičjerejo z vsemi sredstvi pospeševati; preskrbi naj se prepis o dnevih »brez mesa«, po gostilnah naj se omeji uživanje mesa.

Glede masti se priporoča tudi centralno organizirano gospodarstvo z vsem za človeško prehrano porabnim oljem in mastjo; pametno porabo živalskega loja, organizirano vzrejo in pitanje prešičev in enotno ureditev porabe masti.

Glede letošnjega krompirja naj se intenzivno poskrbi, kako se bo krompir pospravilo in razdelilo in odbor prisednikov priporoča, da naj se krompir do gotovega časa in z gotovimi izjemami dene pod zaporo. Pravočasno naj se poizve, koliko krompirja bodo rabila mesta.

Glede sladkorja se je tudi izrazila želja, da naj se ureditev izpopolni. Z ozirom za nadomestila za kavo naj se upliva na ceno kavinih surogatov, kakaa in čaja.

Končno je bil sprejet predlog, da naj se po vseh glavarstvih in občinah izkrogo vseh interesentov, zlasti tudi konzumentov, ustanovi obvezne aprovizijske odseke, ki naj se pečajo z dobavo, razdeljevanjem in porabo živil. — Jako pametni ukrepi, samo, če se bodo tudi izvrševali.

Svetovna vojna.

Ententa se je torej odločila, da udari z vso silo na centralne države na vseh frontah. Izvojevati hoče na vsak način veliko odločitev v tekočem vojnem letu. »Times« izvaja, da bitke v poletju leta 1916. bodo lahko koristile, če se bodo dobro vodile. Odločile pa ne bodo, ker mogoče je le ena odločilna bitka in sicer tista, ki uniči sile sovražnika. Nemci nadoomeščajo svoje ljudi z materialom. Premoč svojega števila bomo šele potem izkoristili, kadar ga bomo oborožili z blagom, ki bo enak nemškemu. Veliko vprašanje vojske je vprašanje produkcije. Prijetnejše je, če reče, da se veruje na zmago; a poštenejša je, če se prizna, da smo od zmage še zelo oddaljeni. Ponavljati se mora resnica, da sedanji živahni pokreti na raznih bojiščih le uvajajo glaven nastop. Kadar se zagotovi izdelovanje blaga, ki ga potrebujejo naše čete, ne bo šlo več za obrambo Verduna ali za zavzetje Črnovic, marveč prišla bo velika končna bitka, ki se bo bila na bojni črti od Dünkirchna do Bagdada.

Angleško-francoska ofenziva mora dosedaj zabeležiti le neznatne uspehe. Največja pridobitev ozemlja v globočini znaša doslej 5 km in sicer na tistih dveh točkah ob Sommi, o katerih je nemško vojno vodstvo povedalo, da je umaknilo svoje čete. Nemška obramba je na glavnih napadalnih točkah že uspešno zastavljena. Bitka se bo pa najbrže še razširila, kajti znatni del angleško-francoske napadne armade se doslej še niso razvili. Pol leta so se pripravljali za ta napad. Artiljeristična priprava je trajala sedem dni in sedem noči, spuščali so strupene pline in pošiljali izstrelke s tekočimi in zadušljivimi tekočinami. To pripravljane je trajalo še enkrat tako dolgo, kakor pri francoski jesenski bitki v Champagni. Svetovna zgodovina ne pozna slučaja, da bi bilo rabilo toliko sredstev, kakor pri tej ofenzivi združenih Francozov, Angležev in Belgijcev in v primeri s tem, je uspeh, ki so ga dosegli, prav neznaten.

Na Balkanu ne sme ententa pričakovati naglega in odločilnega uspeha. Grška armada jim ne bo mnogo pomagala, če jo res prisilijo k sodelovanju, kajti kdor prisiljeno pomaga, ta bolj ovira, kakor pa pomaga. Ako ostane položaj tak, kakršen je, potem Bolgari in njihovi zavezniki nimajo nobenega povoda napasti Solun ali pa Valono; centralnim državam more biti le prav, ako ostanejo na Balkanu čim večje ententine čete in popolnoma vseeno jim more biti, ali ostanejo te čete še nadalje brezdne ali pa preidejo k ofenzivi.

Glede Rumunske se poroča iz političnih krogov, da Bratianujeva vlada podpira ono krepko strujo, katero vodijo Carp, Majorescu in Marghiloman in da hoče v enem bloku združiti vse te stranke za osrednji sili proti ententi.

V italijanski zbornici je dne 1. julija socialist Morgari utemeljeval svoj dnevni red, ki zahteva premirje in pospešenje trajnega miru s strani Italije. Morgari izvaja, da bi bilo za Italijo bolj patriotično, da odreši neobdelane dežele, v katerih razsaja malarija, da zabrani razširjenje zločinstva in pobije analfabetizem, kakor pa da osvoji skale v Trentinu in višine na Krasu. — Sicer nasvetujejo Francozi, da Italija mora sedaj zastaviti vse svoje sile, ker daje ruska ofenziva v Bukovini Ca-

dornu v roke najboljše, pa mogoče tudi zadnje šanse. Glavna stvar je sedaj ofenziva na kraški planoti. Samo tam more Cadorna uspešno prodreti, Tridentinsko je postranska stvar.

Rusi so posegli v sedanji svoji ofenzivi po nekaterih starih metodah. Poslužujejo se namreč zopet konjeniških mas v fronti. — Položaj na gališko-bukovinskem bojišču se je pričel enako kot v Voliniji razvijati. Vsi poskusi Rusov, da bi prodrli naše obmejne postojanke v Bukovini so bili odbiti. Pri Kolomeji se nadaljujejo boji z nezmanjšano silovitostjo. Ruski napadi zahodno od mesta niso uspeli. Severno od Kolomeje, jugovzhodno od Tlumača so avstrijske in nemške čete s hitrimi napadi potisnile Ruse na 20 km široki črti za 10 km nazaj.

ZADNJA POROČILA.

Italijansko bojišče. Ofenziva Italijanov ob Soški bojni črti se nadaljuje. Med morjem in Griže Brdom so neprestani boji. Italijani so osredotočili zdaj svoje najljutejše napore proti grebenu vzhodno od Tržiča.

Ruska fronta. Pri Kolomeji in v Bukovini se vrše boji z nezmanjšano besnostjo. Na severu, južnovzhodno od Tlumača napredujejo naše in nemške čete. V zvezi z večkrat pomnoženim streljanjem so napadli Rusi na bojni črti Naroško jezero—Smorgon, vzhodno Višnjeva, na več točkah z znatnimi silami na obeh straneh Smorgona, pri Bugucih, severnovzhodno od Kreva in pri Slojkeščjani, ki leži jugovzhodno od Višnjeva. Uspehov niso dosegli nobenih, pač so pa imeli velike izgube.

Francosko bojišče. Severnovzhodno od Yperna, zahodno od La Bassee in južnozahodno od Lensa so Nemci odbili krajne sovražne napade, vzhodno od Moeze pa krepke napade proti bateriji Damloup. Nemške poizvedovalne čete so vdrle vzhodno in južnovzhodno od Armentieres v angleške, poizvedovalni oddelki pri Exbrücke, zahodno od Mühlhausena, pa v francoske postojanke.

Turško bojišče. Po besnem boju zahodno od Kermenšaha 30. junija so se Rusi umaknili. V Kermenšah se niso mogli Rusi držati, nakar so zasedli Turki 1. julija mesto.

Domači pregled.

Važna razsodba glede delavskega bolniškega zavarovanja. Trgovci in obrtniki menijo pogosto, da uslužbencev, ki jih sprejmejo samo v poskušnjo, ni treba zavarovati pri bolniški blagajni. Nedavno je pa zopet upravno sodišče razsodilo, da so tudi uslužbenci, ki so le za poskušnjo ali le nekaj ur v delu, zavarovanju podvrženi, čeprav jih delodajalec zaradi nespособnosti eventualno tudi boleznj odpusti. S to razsodbo je torej zopet izrečeno, da je vsak delavec podvržen bolniškemu zavarovanju, čim je dejansko stopil v delo, pa bodisi za trajno ali le nekaj časa.

Pravica beguncev do vzdrževalne podpore. Matej Miton je bil 27. julija 1914. pozvan v vojaško službo. Žena in hči sta se zglasili pri dotični komisiji v Pulju za pripadajočo jima državno podporo in priznано jima je bilo dnevno podporo 1 K 20 v. Dne 26. maja 1915. se je izvršila evakuacija in Mitonova žena in hči ste bili sprejeti v begunsko taborišče na Dunaju. Ko se je Mitonova zglasila na Dunaju za podporo, se jej je reklo, da od 1. junija do sredi decembra 1915. jej ne pripada podpora, ker da njeno življensko vzdrževanje v tem času ni bilo ogroženo. Mitonova se je pritožila na upravno sodišče, ki je razsodilo, da pravnoveljavno prizna-

ni vzdrževalni prispevek konča šele z odpustitvijo k vojakom odišlega moža ali ako nastopijo take izpremembe, navedene v zakonu, ki opravičuje ustavljenje državne podpore. Izplačevanje begunske podpore pa ne opravičuje takega ustavljenja. Begunska podpora ne gre na račun vzdrževalnega prispevka, marveč ta begunska podpora je brez pridržkov in se mora torej Mitonovi izplačati podpora za omenjeni čas.

Dvorni svetnik prof. V. vitez Jagič je slavil dne 6. julija 80letnico svojega rojstva. Član gosposke zbornice Jagič je služboval kot vseučiliški profesor v Odesi, Berlinu, Petrogradu in končno na Dunaju. Poučeval je slovansko jezikoslovje. Rojen je bil v Varaždinu na Hrvaškem. Kot učenjak si je pridobil za slovansko jezikoslovje velike zasluge in velik ugled.

»Durchhalten — Vztrajajmo!« Delodajalsko glasilo »Arbeitgeber« je izdalo poseben letak z naslovom: Durchhalten! V letaku se nahaja naslednje značilno mesto: »Čas pozitivnega dela, v katerem bodo morali delodajalci opraviti najdragocenejše delo še pride. Potem šele, ko ne bodo več pretile prepovedi cenzure, ko ne bodo »bele pege« povzročale več potvor nego častnih praznin, se bo zopet mogoče boriti s staro preizkušeno brezobzirnostjo in odločnostjo za stara vprašanja, ki še vedno čakajo na rešitev: za zakon v varstvo delovoljnih in obratovavlič, za modro zmernost v osrečevanju ljudstva potom socialnopolitiških uredb, za tako mnogo drugih in proti tako mnogim drugim stvarim, ki jih le predobro pozna vsakdo, ki ima opravko s pridobitnim življenjem, pa jih iz jako umevnih razlogov sedaj ne smemo imenovati...« Agitačno delo torej pri podjetnikih sedaj ni ponehalo. Navedeno besedilo omenjenega letaka nam prav jasno priča, da se podjetniki prav dobro zavedajo naloga, ki so jih prevzeli že pred vojno. Naravnost povedo da pride ugoden trenutek, ki jim bo omogočil izvedbo socialnopolitiških reform, s katerimi se omeji svoboda delavskih organizacij. Toda logika to ni. Interes državne enote zahteva pravično priznanje političnih pravic po vojni, več svobodnega gibanja za posamezne sloje zlasti zaradi tega, ker bo po vojni za državo bujen razvoj prav vitalnega pomena. Letak je torej povsem izgrešil pravo pot, ker priporoča reakcijo, utesnitev državljanških pravic in omejitve socialnopolitiških uredb in reform, ki so bistveni predpogoji zdravemu razvoju. Tudi centralne države morajo za napredkom napredovati, ker se razvija tudi ostali svet. Zadržati svoboščine državljanov, bi bilo toliko, kakor gladiti pot nazadovanju in propasti; tega pa moderne države ne morejo storiti in — ne bodo storile.

Konzumno društvo za Ljubljano in okolico je izdalo za dobo od 1. julija 1915 do 30. junija 1916 statistične podatke o društvenem delovanju. Iz njih posnemamo, da je društvo presenetljivo vzraslo. V dobi, ko je dobava blaga neznanjsko otežkočena, je oddalo svojim članom blaga za 1.128.334 K 48 vin. v 12 mesecih! Od 1. 1908 do 1916, komaj osem let, in društvo je prešlo med milijonska podjetja, in to brez kake tuje pomoči, iz sebe samega, z vztrajnim delom. Statistični podatki še veliko drugega povedo, ali o tem bomo v priložnosti govorili, za sedaj samo z veseljem beležimo ta napredek, na kar je proletarijat Kranjske lahko ponosen! Letako dalje!

Članom »Konsumnega društva za Ljubljano in okolico« na znanje! Glasom sklepa občnega zbora iz decembra lanskega leta, je končalo društveno računsko

leto 30. junija. Člane se opozarja, da prineso do 20. t. m. v filijale dividendne znamke in knjižice v svrhu dividende. Z ozirom na določbe pogrebne sklada in na določbe bolniškega sklada, je važno, koliko znamk kdo odda. Torej pozor!

Zadružni vestnik sedaj že dlje časa ni izšel, ker je bilo uredništvo z drugim delom preobloženo. Izide pa v kratkem z bogato vsebino. Ako bi katera zadruga hotela imeti članke, oziroma društvene vesti v tem vestniku, naj jih takoj pošlje.

Avstrijski državni proračun. Cesar-ska naredba z dne 28. t. m. določa proračunski provizorij za časa od 1. julija do 8. decembra. Vlada je dobila pooblastilo za pobiranje davkov, davščin in pristojbin po obstoječih predpisih. Za večje potrebe tekom vojne se poskrbi s posojili.

Ustanovitev mestne vojne kuhinje. Aprovizacijski odsek mestne občine ljubljanske je sklenil odpreti vojno kuhinjo, v kateri se bodo oddajala živila zjutraj od 6.—8., opoldne od pol 12. do 2. ter zvečer od 6.—8. ure. Vstop bo dovoljen vsakomur. V začetku bo seveda število obiskovalcev omejeno in sicer dokler se ne odpre v slučaju potrebe novih kuhinj. Juha bo stala 8 vin., zabeljen fižol, krompir in druge enake jedi porcija po 20 vin., bela kava 14 vin., črna pava 10 vin. — Torej vendar enkrat, da so se zganili.

Z vlaka je skočila 22letna železniška delavka Josipina Mavrič iz Otoč pri Podnartu. Prišla je pod kolesa, ki so ji zdrobila desno nogo. Prepeljali so jo v bolnišnico v Beljak.

Smrtno ponesrečil se je dne 22. junija t. l. rudar sođr. Ivan Kainradl v Gerijah pri Turnavi. Pokojnik je bil star 60 let, a je še vedno opravljal delo pri čemur ga je doletela smrt s tem, da ga je podsulo. S sođr. Kaindlom zgubi rudarska organizacija v Turnovi vrlega funkcionarja, rudarji pa spretnega zastopnika pri bratovski skladnici. Ohranjen mu bodi časten spomin.

Jesenice. Člani konzumnega društva za Ljubljano in okolico se pozivajo, da oddajo članske knjižice in kupone v oni filijali, kjer kupujejo. Zadnji termin sprejemanja je **20. julij**.

Za prehrano otrok do šestega leta. Trževska aprovizacijska komisija je uvedla popis vseh otrok do šestega leta, ker se namerava pri razdeljevanju gotovih živil, kakor mleka, zdroba itd. v prvi vrsti nanje ozirati.

25letnica odprave proste luke v Trstu. Včeraj je preteklo 25 let kar so odpravili prosto luko v Trstu.

Kanal od Blatnega jezera do Drave. Veliki župan Bela pl. Balas, ki vodi regulacijo Blatnega jezera, je predlagal vladi, naj zgradi kanal, ki bi vezal Blatno jezero z Dravo in Muro.

Tatvina. V Spodnji Šiški je bilo ukradeno neki posestnici: dve zlati damski uri, zlata verižica, trije prstani in 200 kron gotovine.

Ogrski državni zbor. V seji poslanske zbornice dne 4. t. m. je bil na razpravi zakonski načrt o novi vojni podpori za javne uradnike. Finančni minister je pojasnil, da dobe uradniki od 11. do 9. činovnega razreda 35% svoje plače kot novo vojno doklado, uradniki 8. in 7. razreda 30 odstotkov, drugi pa 25 odstotkov. Najmanj dobi vsak uradnik 600 K, diurnisti dobe poldrugokrat toliko vojne podpore, kakor so je dobivali doslej. Minister je poudarjal, da ogrski drž. uradniki po tej podpori ne bodo na slabšem, kakor uradniki v Avstriji in v Nemčiji, nego celo na boljšem. Posl. grof Batthyany je predlagal naj vpliva vlada, kjer more na zasebna podjetja, da dovolijo svojemu osebju enako pomoč, posl. Jakabffy pa je za-

hteval, naj se sploh ustanovi nova podlaga za zboljšanje dohodkov vseh javnih nastavlencev. — Kdo bo pa predlagal, da se dobi primerna podlaga za zboljšanje dohodkov delavcem?

Novo srečke Rdečega križa so razpoložene v podpisovanje. Konča se 10. julija. Srečke so po 30 kron. Avstrijska družba Rdečega križa je srečke z nadavkom nasproti nominalni vrednosti oddala bančni skupini in je v precejšnji meri deležna koristi od razprodaje srečk, če se podpisovanje posreči. Razentega bo dotična bančna skupina iz dobička darovala večje svote za begunce z juga in za tuberkulozno akcijo avstrijske družbe Rdečega križa. Pri določanju cene za podpisovanje se je moralo poleg stremljenja, za avstrijsko družbo Rdečega križa doseči večje dohodke, ozirati tudi na opravičene želje občinstva. Cena za podpisovanje torej ni bila višje odmerjena, kakor odgovarja začetni vrednosti najmanjšega dobitka in je torej srečka, katere povprečni povračilni znesek znaša nand K 40.— položena za podpisovanje s K 30.—

Aprovizacijska komisija v Trstu deluje prav dobro. So sicer podrobnosti slučajih, kakor povsod drugje, kjer bi bilo želeti boljšega. V splošnem pa ni pritožb. Nasprotno so prebivalci sami, ki hote ali nehoti kljubujejo dobri volji komisije, vzdržati kolikor možno nizke cene. Komisija je določila raznim živežem najvišjo ceno. Ljudje sami prekoračijo te najvišje cene in s tem dajejo potuho oderuštvi. Jajca n. pr. stanejo — v smislu maksimalne cene — 18 vin. kom., na trgu pa jih gospodinjje plačujejo po 28 do 32 vin. V krčmi stane eno jajce na trdo kuhano 34 vin., več kakor je včasih stal golaš. Namestu da bi se prebivalci držali od komisije določenih cen ter si s tem prihranili mnogo denarja, plačujejo kajtinar take cene, kakršne prodajalka zahteva. — Pri nas ni nič boljše.

Na smrt obsojena zaradi detomora. Na zatožni klopi sta sedeli 27 let stara Ivana Ferjančič in njena 30letna sestra Frančiška, obe posestnika hčeri, iz Slapa pri Vipavi, prva zaradi izvršenega detomora, druga pa zaradi napeljevanja k umoru. 14. maja 1916 je Frančiška Ferjančič porodila v navzočnosti svoje sestre Ivane otroka moškega spola. Tekom poroda pa je nezakonska mati nagovarjala Ivano, naj otroka umori. In res je ta z levico stisnila otroka za vrat in ga takoj zaдушila, kar je tudi zdravniško raztelesenje dognalo, s pripombo, da je otrok prišel živ in dobro razvit na svet. Sodišče je obsodilo Ivano na smrt, njeno sestro Frančiško pa na 12 let težke ječe.

Velik spored v »Kino Central« v deželnem gledališču bo v ponedeljek dne 9. julija Predstavljal: **Čudna življenska pot lepe Kathlyne.** Posebno občudovanja vredni so krasni prizori čudovitih dresur divjih živali, kar je res nekaj posebnega in je mogoče videti v Ljubljani le v kinu. Za smeh bo skrbel **velika burka »Srečni krojač«** s slavnim Rudolfom Schildkrautom v glavni vlogi. Zgodovinski je posnetek: **Naša zmagovita pot po Albaniji.** Te predstave se vrše v nedeljo ob 3, pol 5, 6, pol 8 in 9. uri zvečer. V nedeljo ob pol 11. a ob 2. uri popoldne je **velika predstava za otroke** s posebnim, novim sporedom. Več lepaki. »Kino Central« v deželnem gledališču je pač najboljši in najcenejši ljubljansko zabavišče.

Protih bolečinam v udih se je v zadnjih letih veliko število sredstev za obdrnjenje pojavilo. Večinoma so zopet izginila, ker so se izkazala kot brez učinka. Pojavijo se pa vedno zopet nova sredstva, ki se jih ponuja s kričavo reklamo. Kdor pa noče napraviti eksperimentov z novimi nepreskušeni sredstvi za obdrnjenje, ta rabi za odpravo bolečin v udih zaupno že skoraj 20 let priznani od mnogih zdravnikov priporočeni Fellerjev rastlinski

esenčni fluid z zu. „Elsa“-fluid. Na mnogih razstavah bil je z zlatimi medaljami premiran. Mnogoštevilno zdravnikov ga hvali in mnogo čez 100.000 zahvalnih pisem ga priporoča dostikrat v navdušenih besedah hvale za odpravo mučnih, mnogokrat tudi zastarelih bolečin v udih. 12 steklenic pošlje franko za 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa-trg št. 334 (Hrvatsko). Istotam se lahko naroči tudi Fellerjeve mlo odvajalne Rabarbara-kroglice z zn. „Elsa“-kroglice, 6 škatlic franko le 4 K 40 v ki ne učinkuje drastično, ne škodujejo čravesju ter so popolnoma neškodljive in jako priljubljene. Izborjen in kitro bolečine odpravljajoč je Fellerjev črtnik zoper migreno („Elsa-Mentolstift“.) 1 karton stane le 1 krono. Lahka raba. (ec)

Svetovni pregled.

Sir Roger Casement. Casement, ki so ga bili Angleži zaprli meseca aprila ob priliki irske vstaje, je stal dne 26. junija in naslednje dni pred londonskim sodiščem. Dolže pa, da je povzročil irsko vstajo v Dublinu ter da je s pomočjo Nemčije deloval za vstajo. Casement je odločno zanikal tako pomoč ter naglašal, da je priporočal sinfinski organizaciji le boj za osvoboditev irskega naroda. Sodišče ga je obsodilo zaradi veleizdaje na smrt. Casement se je pritožil zoper obsodbo in se bo najbrže vršila nova obravnavna. Zagovarja ga ameriški advokat Francis Doyle. V občje menijo, da bodo Casementa pomilostili na ječo. Vzklikna obravnavna se vrši 17. t. m.

Trije evropski tabori. »Ruskoe Slovo« ve baje iz dobrega vira, da se za čas po vojni pripravlja razdelitev Evrope na tri tabore. Doslej se je le vedelo, da nastaneta dve skupini: Srednja Evropa centralnih držav in na pariški konferenci ustvarjena gospodarska četvero-zveza. Zdaj se je pa začelo še gibanje za ustanovitev gospodarske zveze nevtralnih držav, ki naj varuje nevtralce v borbi med gospodarsko četvero-zvezo in srednjo Evropo. Zlasti na Skandinavskem, na Nizozemskem in v Švici se boje, da bi jih gospodarska vojna velikih držav lahko celo zaдушila, če se pravočasno ne zavarujejo. Pogajanja za nevtralno zvezo se že pripravljajo.

Perzija v rokah Angležev in Rusov. »Utro Rossiji« poroča, da sta Anglija in Rusija prav na tistem zasedli Perzijo. Na neki londonski konferenci sta se dogovorili o interesnem ozemlju ene in druge stranke, sedaj pa so ta interesna ozemlja prave province. Rusko ozemlje so že zasedle uske čete, ravnotako večinoma tudi angleško. Angleži so zasedli Kirman, da varujejo perzijske meje proti Afganistanu in Beludžistanu. Dasiravno ima Perzija še danes svojo vlado, vendar sama od sedle ruske čete, ravnotako večinoma tudi država izgine Perzija iz zemljevidov šele po vojni, v resnici pa že danes ni take države. Perzija je danes ruska in angleška kolonialna posest.

Ogromen požar na Finskem. Iz Stockholm se poroča v Kodanj: V finskem mestu Mäntyluoto je divjal silovit požar. Cela finska uvozna trgovina je uničena. Zgorelo je za mnogo milijonov kron blaga, med drugim velike množine bombaža, kave in drugega kolonialnega blaga, dalje veliko strojev, ki so bili dospeli iz Švedske, pa se radi preobloženih železnic niso mogli spraviti v notranjost.

Važnost sedanjih bitk. »Tagesanzeiger« javlja: Osrednji velevlasti čakajo dnevi največjih in najtežjih bojov. Če jih kot dosedanje srečno preneseta, sta premagali najbrže največjo nevarnost te vojske. Sovražniki po takem naporu sil ne bodo pač več sposobni, da nagromadijo tako velikansko silo ljudi in vojnega blaga, kakršno se jim je posrečilo zdaj nakupičiti. Usoda Francije v slučaju, če se ta ofenziva ponesreči, se lahko že danes slutiti.

Poostrena pariška cenzura. Da se med prebivalstvom ne vzbude pretirana pričakovanja in glede poročila o vojaškem in o političnem položaju v pariškem časopisu o angleški ofenzivi, je odredilo vojni ministrstvo cenzuro.

Podporni sklad.

IXX. Izkaz.
Št. D. 30 vin., O. K. 20 vin., N. M. 30

vin., V. M. 20 vin., Konsumarska družba v Šiški K 2.30; skupaj K 3.30, prej izkazanih K 1821.03, skupaj torej K 1824.33.

Prispevke sprejema sodružica Alojzija Štebijeve, Ljubljana, Franca Jožefa cesta 5.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik Viktor Zore.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Mama, daj Sida medu,

ki je najcenejša in najboljša jed s kruhom. Ceneno, izborno, okusno hranilo je Sida-med, napravljen iz umetnega medu. Med je bil dosedaj predrag, sedaj je lahko v vsaki hiši vedno v zalogi in se uživa lahko vsaki dan, osobito kot maža za kruh mesto dragega surovega masla, s čimer se doseže jako znaten prihranek. Nadomešča mnoga druga draga jedila. En zavojček velja 35 vinarjev. — Umetni malinji prašek Sida (1 zavojček velja 40 vin.) služi v izdelavo 1½ funta izvrstne malinje marmelade, kakor tudi kot nadomestilo za naravni malinji sok. Šumeči limonadni prašek Sida (1 zavojček velja 40 vin.) da tri do štiri kupice izvrstne žeje tešče osvježujoče pijače. Neobhodno potrebno za vojake, izletnike in za domačo rabo. Ena sama poskušnja Vas bo o tem prepričala. Dobiva se pri razpošiljalnici JOSIP BERDAJS, Ljubljana 5, Zeljarska ulica

Pošilja se najmanj 6 zavojčkov po povzetju ali če se pošlje dener naprej. Za vojno pošto se mora pri naročilu tudi denar vpslati v naprej in poleg tudi 60 vinarjev za poštnino.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Koncem leta 1915 le imela vlog K 48,500.000.—

Rezervnega zaklada „ 1,330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4¹/₄ %

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike. Posoja na zomljišča in poslopja na kranjskem proti 5% izven Kranjske pa proti 5¼% obrestim in proti najmanj 1% oziroma ¾% odplačevanju na dolg.

OKRAJNA BOLNIŠKA BLAGAJNA V ZAGORJU OB SAVI.

Pisarna: V poslopiju Občnega konsumnega društva I. nadstropje. — Uradne ure so od 8. do 12. ure dop. in od 2. do 5. ure pop. Ob nedeljah in praznikih se ne uraduje

Zdravnik blagajne.	Ordinira dopoldne.	Z a čl a n e :
Dr. Tomo Zarnik v Zagorju.	od 9. do 11. ure	V občinah: Zagorje, Kotedrež, Aržiše St. Lambert in Kolovrat
Dr. Ivan Premrov, Gradec pri Litiji	od 8. do pol 12. ure	V sodnem okraju Litija, izvzemši člane iz predilnice
Dr. Karol Wisinger, v predilnici v Gradcu pri Litiji	od 8. do 9. ure	Za člane iz predilnice v Gradcu pri Litiji
Dr. Rudolf Repič, Št. Vid pri Zatični	od 9. do 11. ure	V sodnem okraju Višnjagora

Člani iz občin Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika. Člani iz predilnice se kažejo pri zdravniku s svojo izkaznico. Vsi ostali člani iz sodnih okrajev Litija in Višnjagora, se morajo pri zdravniku izkazati z nakaznico, izgotovljeno od njih delodajalca. Stroškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list, se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. S pritožbami se je obračati na načelnika blagajne.

Načelstvo.

Učiteljska tiskarna

LJUBLJANA, Franciškanska ulica št. 6.

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Breskvar Viktor	1.—3. pop.		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bol.	10—12	2—3	Frančišk. ul. št. 4. pritličje
Dr. Kraigher Alojzij	1.—3 pop.		Poljanska cesta 18/I.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih, Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

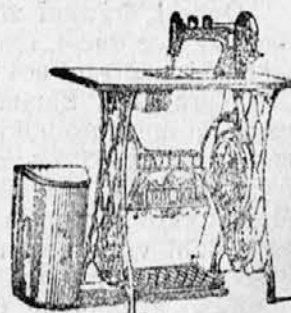
Načelstvo.

Ivan Jax in sin,

Ljubljana Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe za-
stonj in franko.